

ตัวชี้วัดที่ ๘ การเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง

จำนวน ๒ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ โดยเทศบาลตำบลกุมภวาปี

๒. โครงการค่ายเบาหวาน ความดัน ลดโรคลดภาวะแทรกซ้อน สู้ภัยเรื้อรังพื้นที่เทศบาลตำบลกุมภวาปี อำเภอ
กุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

โครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

หลักการและเหตุผล

โรคไข้เลือดออกนับเป็นปัญหาสาธารณสุขของไทยตลอดมาเพราะไข้เลือดออกเป็นโรคติดต่อที่สร้างความสูญเสียชีวิตและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ ของประเทศทั้งที่ทุกฝ่ายได้ช่วยกันรณรงค์ป้องกันและควบคุมมาโดยตลอด และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างทั้งภาครัฐและเอกชนพบว่าปัญหาโรคไข้เลือดออกไม่ได้ลดลงมากนักยังคงเป็นปัญหาสำคัญในระดับประเทศเรื่อยมา ไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดจากยุงเป็นพาหะของโรค นอกจากจะเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศไทยแล้วยังเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศไทยที่เป็นเขตร้อนชื้น เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากยุงลาย Aedes aegypti ตัวเมียกัดคนที่ป่วยเป็นไข้เลือดออกโดยเฉพาะช่วงที่มีไข้สูง หากยุงกัดคนในช่วงนี้ก็จะรับเชื้อไวรัสมาแพร่ให้กับคนอื่น ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กและในปัจจุบันพบว่ามีอัตราการเกิดโรคกับผู้ใหญ่และมีจำนวนมากขึ้นทุกปี โรคนี้มักจะระบาดในช่วงฤดูฝน ยุงลายชอบออกหากินในเวลากลางวันตามบ้านเรือนและโรงเรียนชอบวางไข่ตามภาชนะที่มีน้ำขัง เช่น ยางรถยนต์ จานรองขาตู้กับข้าว เป็นต้น ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการแก้ไขปัญหา จากการตั้งรับไปสู่นโยบายเชิงรุกโดยใช้ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาของโรคไข้เลือดออกเกิดความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง พร้อมทั้งหาวิธีการแก้ไข ซึ่งปัญหาของโรคไข้เลือดออกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโรคที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญและถือเป็นภารกิจที่ต้องช่วยกัน กระตุ้นและชักนำให้ประชาชน องค์กรชุมชน นักเรียน ตลอดจนเครือข่ายสุขภาพให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลกุมภวาปี ได้ตระหนักถึงความปลอดภัยของสุขภาพประชาชน จึงได้จัดทำโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ ขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ถูกวิธี เกิดพฤติกรรมในการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และกำจัดลูกน้ำยุงลายในชุมชน โรงเรียน และวัดต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

๒. เพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และกำจัดลูกน้ำยุงลายในชุมชน โรงเรียน และวัด

กระบวนการดำเนินงาน

๑. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงพยาบาล/ชุมชน/อสม./โรงเรียน และร่วมกันวางแผนดำเนินการ

๒. การจัดอบรมให้ความรู้ แก่กลุ่มเป้าหมาย พร้อมการรณรงค์ให้มีการสำรวจโดยการสุ่มไขว้ ในชุมชน วัด โรงเรียน พร้อมดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยแจกแผ่นพับให้ความรู้การ แนะนำการใช้ทรายอะเบท ในตุ่มน้ำใช้ในครัวเรือน และโรงเรียน และพ่นสารเคมีกำจัดยุงลายในพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่เกิดโรคทันทีเมื่อมีการระบาดและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๓. สรุปผลโครงการ การสรุปผลโครงการจะกระทำเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนด เสนอต่อผู้บริหาร

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน

เชิงปริมาณ

๑. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมตามโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๗๐ คน เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. กิจกรรมอบรมโดยการบรรยายให้ความรู้แก่กลุ่ม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ นักเรียน จำนวน ๗๐ คน สามารถป้องกันตัวเองในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ถูกต้องวิธี และเหมาะสม

๓. กิจกรรมส่งลูกน้ำยุงลาย โดยมีการสำรวจแบบไขว้กันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชน โรงเรียน วัด

เชิงคุณภาพ

๑. จากการทดสอบความรู้ของผู้เข้าอบรมพบว่าส่วนใหญ่มีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกร้อยละ ๑๐๐

๒. ค่าดัชนีความชุกของลูกน้ำยุงลายลดลง

๓. แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายลดลงจากเดิม

๔. ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

ปัญหา – อุปสรรค ในการดำเนินงาน

๑. พื้นที่ส่วนบุคคลบางแห่งเป็นที่รกร้าง ไม่มีผู้รับผิดชอบ (ไม่ทราบเจ้าของ) ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายที่ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเต็มที่

๒. ความร่วมมือของประชาชนในการร่วมกิจกรรมป้องกันและควบคุมโรคค่อนข้างน้อย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. การประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และการให้ความร่วมมือของประชาชน การควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก มากขึ้นโดยผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน สื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น กลุ่มไลน์ Facebook page เทศบาลตำบลกุมภวาปี ฯลฯ

๒. ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายแกนนำในชุมชน เช่น กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ประชาชนทั่วไปและกลุ่มอื่นๆ ในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก

ข้อเสนอแนะ

๑. การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และขอความร่วมมือจากเครือข่ายแกนนำในชุมชน เช่น กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อย่างทั่วถึงและครอบคลุม

๒. ค้นหารูปแบบ วิธีการ หรือนวัตกรรม มาใช้ในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมส่งเสริมการจูงน้ำขุ่นและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์

ป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์และสติ๊กเกอร์ให้ความรู้

หลักการและเหตุผล

โครงการค่ายเบาหวาน ความดัน ลดโรคหลอดเลือดหัวใจ เสริมสร้างพื้นที่เทศบาลตำบลกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ปี ๒๕๖๔

โรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญและเร่งด่วนของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย หากผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องต่อเนื่อง จะก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนในหลายระบบของร่างกาย ทั้งภาวะแทรกซ้อนแบบเฉียบพลันและแบบเรื้อรัง ทำให้เกิดความพิการและตายก่อนวัยอันควร จากสถิติประเทศไทยพบว่าประมาณร้อยละ ๗๑ ของการเสียชีวิตทั้งหมด เกิดจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ภาวะเศรษฐกิจของผู้ป่วยและครอบครัว รวมทั้งประเทศชาติ

ศูนย์สุขภาพชุมชนเขตเมืองตำบลกุมภวาปี ให้บริการด้านสุขภาพ ในชุมชนตำบลกุมภวาปี มีผู้ป่วยโรคเบาหวาน ปีพ.ศ.๒๕๖๒, ๒๕๖๓, ๒๕๖๔ จำนวน ๙๓๕, ๙๖๔ และ ๑,๐๐๔ ราย ตามลำดับ พบผู้ป่วยอัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลันในผู้ป่วยโรคเบาหวาน (ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาระดับน้ำตาลในเลือดต่ำและภาวะระดับน้ำตาลในเลือดสูง) ปีพ.ศ.๒๕๖๒, ๒๕๖๓, ๒๕๖๔ จำนวน ๒๓, ๓๕, ๒๗ ราย ตามลำดับ ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ปีพ.ศ.๒๕๖๒, ๒๕๖๓, ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๒๐๖, ๑,๒๓๗, ๑,๕๗๕ รายตามลำดับ พบผู้ป่วยอัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลันในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ปี พ.ศ.๒๕๖๒, ๒๕๖๓, ๒๕๖๔ จำนวน ๑๑, ๑๔, ๒๑ ราย ตามลำดับ (ที่มา : HDCสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี)

จากข้อมูลดังกล่าวศูนย์สุขภาพชุมชนเขตเมือง ตำบลกุมภวาปีจึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ให้ผู้ป่วยมีความสามารถในการจัดการตนเอง และสามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดและระดับความดันโลหิตให้เป็นปกติ รวมถึงการป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง มีความรู้ความตระหนักในการดูแลตนเอง มีทักษะในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

๒. เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง สามารถควบคุมระดับน้ำตาล / ความดันโลหิตได้ตามเกณฑ์

กระบวนการดำเนินงาน

๑. การคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย,จัดทำทะเบียนรายชื่อเข้าร่วมโครงการ

จัดทำโครงการเพื่อเสนอ/ขออนุมัติโครงการ

๒. ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องโรคเบาหวาน/โรคความดันโลหิตสูง ภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูงความรู้เรื่อง การใช้ยา และการใช้ยาสมุนไพรในผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคความดัน แบ่งกลุ่มให้สมาชิกในกลุ่มเล่าประสบการณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะของโรคที่เป็นและพฤติกรรมต่างๆ ของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มเล่าพฤติกรรมบริโภคอาหาร และพฤติกรรมออกกำลังกาย ร่วมกันสรุปและนำเสนอแนะนำเสนอบุคคลต้นแบบในการดูแลสุขภาพ

๓. กิจกรรมติดตามเยี่ยมบ้าน ออกตรวจติดตามระดับน้ำตาลในเลือด และระดับความดันโลหิตที่บ้านผู้ป่วย หลังการอบรม เพื่อกระตุ้นเตือนและให้กำลังใจ โดยทีมสหสาขาวิชาชีพ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน

จากการกลุ่มเป้าหมาย ผู้ป่วยเบาหวาน จำนวน ๖๐ คน ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง จำนวน ๖๐ คน รวมทั้งหมด ๑๒๐ คน

เชิงปริมาณ

๑. ผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ร้อยละ ๘๐

๒. ผู้ป่วยเบาหวานที่เข้าร่วมโครงการสามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ตามเกณฑ์ (FBS ๑๒๕ - ๑๕๔ mg%) $\geq$ ร้อยละ ๔๐

๓. ผู้ป่วยความดันโลหิตสูงที่เข้าร่วมโครงการสามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ตามเกณฑ์ (BP<๑๔๐/๙๐ mmHg) $\geq$ ร้อยละ ๖๐

๔. มีการคัดกรองความเสี่ยงของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดัน จำนวน ๓๕๕ คน จากจำนวนผู้เข้ารับการตรวจคัดกรองทั้งหมดในปี พ.ศ.๒๕๖๕ จำนวน ๖,๔๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๕

เชิงคุณภาพ

๑. ผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองดีขึ้น
๒. ผู้ป่วยโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
๓. มีต้นแบบพฤติกรรมสุขภาพที่ดี (Role model) เพิ่มขึ้น
๔. ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคและภาวะแทรกซ้อนของโรคได้อย่างถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีและตระหนัก รู้ถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ ส่งผลทำให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างยั่งยืน

ปัญหา – อุปสรรค ในการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ มีข้อจำกัดเรื่องอายุ ทำให้ไม่สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรต้องมีผู้ดูแลผู้ป่วยทั้งในด้านการดูแลภาวะสุขภาพ การรับประทานยาและอาหาร ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายบางส่วนยังมีปัญหาในการจัดการภาวะสุขภาพเนื่องจากข้อจำกัดในการทำงานและภาวะเศรษฐกิจภายในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

ในผู้ป่วยสูงอายุ เน้นการแนะนำการดูแลภาวะสุขภาพของผู้ป่วยและให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแล เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับภาวะสุขภาพให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจครอบครัว และสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของแต่ละชุมชน

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมบรรยายให้ความรู้เรื่องภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง
และเรื่องการใช้ยาสมุนไพร ในผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง

วิทยาการบรรยายความรู้เรื่อง ภาวะโภชนาการในผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง
และเรื่องการออกกำลังกายสาธิต และฝึกปฏิบัติการออกกำลังกาย